

TÁMOGATÓK

PARTNEREK

Fundación Secretariado Gitano - Cigány Titkárság Alapítvány (FSG)
Ahijones, s/n
28018 Madrid. España
Tel.: 34 91 422 09 60
Fax: 34 91 422 09 61
www.gitanos.org

Equality Commission for Northern Ireland (ECNI) - Észak-Írország Egyenlőségi Bizottsága
7-9 Shaftesbury Square
Belfast/BT2 7 DP
Tel.: 92890500572
Fax: 02890329227
www.equalityni.org

Office of the Parliamentary Commissioner for the Rights of National and Ethnic Minorities - Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogok Országgyűlési Biztosának Irodája
Nádor u. 22
1051, Budapest - Hungria
Tel.: 36 1 475 7149 / 36 1 475 7253
Fax: 36 1 269 3542
www.obh.hu

National Council for Combating Discrimination - Diszkriminációellenes Országos Tanács
Pta. Walter Maracineanu, nr. 1-3, sect.1
Bucarest - Rumania
Tel.: 40 21 312 65 78
Fax: 40 21 312 65 79
www.cncd.org.ro

Roma Társadalmi Intervenció és Tanulmányi Központ (Romani CRISS)
Buzesti street, no 19, district 1
Bucarest, code 011011 - Rumania
Tel.: 4 021 231 41 44
Fax: 4 021 231 41 44
www.romanicriss.org

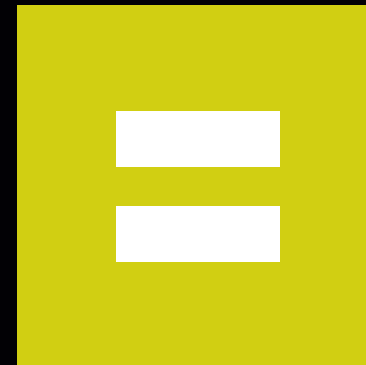
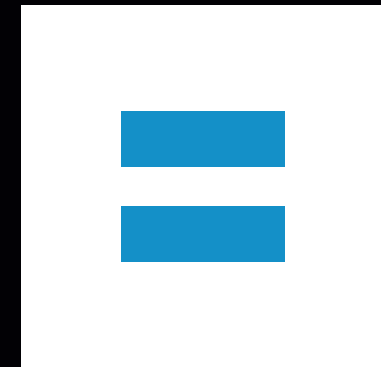
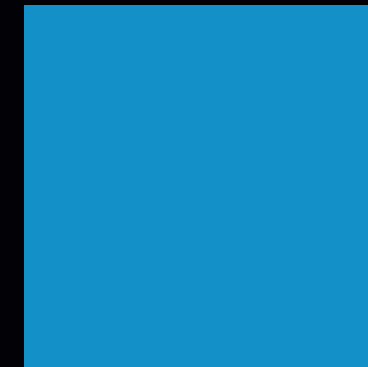
The Office of the Governmental Council for Roma Community Affairs - A Roma Közösségi Ügyek Kormányzati Tanácsának Hivatala
Nábr. Edvarda Benese 4
Praga 118 00 - Republika Cseha
Tel.: 420 296 153 573
Fax: 420 224 946 615
www.vlada.cz

High Commissariat for Immigration and Ethnic Minorities (ACIME) - Bevándorlási és Etnikai Kisebbségi Főbiztosság
Rua Álvaro Coutinho, 14
1125-025 Lisboa - Portugal
Tel.: 351 21 810 61 00
Fax: 351 21 810 61 17
www.acime.gov.pt

PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS

A ROMÁK/ UTAZÓK ELLENI DISZKRIMINÁCIÓVAL SZEMBENI FELLÉPÉS AZ OKTATÁS ÉS A FOGLALKOZTATÁS TERÜLETÉN

KIADÁS:
 Fundación Secretariado Gitano
 Ahijones, s/n - 28018 Madrid
 Tel.: 91 422 09 60
 Fax: 91 422 09 61
 E-mail: gitanos@gitanos.org
 Internet: www.gitanos.org

GRAFIKAI MEGJELENÍTÉS ÉS KIVITELEZÉS:
 MINIM Comunicación

ISBN:

Megjegyzés:

© FSG
 Madrid, 2006
 Munkaanyag győjtűszám:

Ez a dokumentum az Európai
 Közösség anyagi támogatásával
 készült. A kiadványban közöltek
 a Roma EDEM projekt partnersz-
 ervezeteinek véleményét tükrözik
 és semmiképpen nem tekinthetők
 az Európai Bizottság hivatalos
 véleményének.

BEVEZETŐ

- A Roma EDEM projekt 2
- Roma EDEM Helyes Gyakorlat Kézikönyv 3

A HELYES GYAKORLATOK BEMUTATÁSA

- ACCEDER Program (Spanyolország) 6
- Pedagógus asszisztensek alkalmazása
szociális vagy kulturális szempontból
hátrányos gyermekek segítésére
(Cseh Köztársaság) 10
- Integrált Roma Foglalkoztatási
Központi Program (Magyarország) 14
- A roma gyermekek tanulni akarnak
(Románia) 18
- Roma Szociális Támogatási Program
(Portugália) 22
- Toybox – Kisgyermekkorú játékos
fejlesztés (Észak-Írország) 26

A roma/utazó közösség valamennyi EU-országban jelen lévő olyan etnikai kisebbség, amelyhez az EU közép- és kelet-európai jelölt országokkal való kibővülése után mintegy tízmillió ember tartozik. A roma/utazó kisebbség valószínűleg egyike a fokozottan marginalizálódott etnikai csoportoknak az EU-ban, és a diszkrimináció továbbra is az egyik fő akadálya a társadalomba teljes jogú állampolgárként való beilleszkedésüknek. Az elmúlt években bőséges dokumentáció született, amely jelentős aránytalanságokra utal a roma és nem roma népesség között olyan kulcsfontosságú területeken, mint az oktatás, a foglalkoztatás, az egészségügy, a lakhatás, stb. E szakadék áthidalására irányuló erőfeszítések ritkán voltak annyira átfogóak, hatásosak, hogy a régóta fennálló szerkezeti problémákat a szükséges módon kezelhették volna.

Az egyenlő bánásmódot elősegítő európai és nemzeti jogszabályok bővülése és minőségük javulása ellenére a diszkriminációellenes jogalkotás csak annyira lesz hatásos, amennyire a rendelkezések valóra váltása is hatékony. Ilyen értelemben a Roma EDEM projekt célja, hogy csökkentse a diszkriminációellenes jogalkotás és az intézményi gyakorlat között meglévő szakadékot, s eközben az európai politika napirendjére töltsze a roma/utazó problémát. Ezen általános cél elérése érdekében a projekt képzési és figyelemfelkeltő tevékenységet folytat elsősorban a diszkriminációellenes jogalkotás és a helyi szintű oktatási és foglalkoztatási politikák területén, valamint a roma/utazó szervezetek felkészítése terén valamennyi résztvevő országban (Spanyolország, Magyarország, Portugália, a Cseh Köztársaság, Egyesült Királyság – Észak-Írország –, valamint Románia). A projekt öt, az egyenlő bánásmód elősegítésének területén működő nemzeti szakosodott szerv és két, a diszkrimináció elleni küzdelemben biztos tapasztalatokkal rendelkező nem kormányzati szerv transznacionális szövetsége révén ötvözi az egyes országok helyi gyakorlatát, valamint az európai módszereket.

A projekt kétéves megvalósítási szakaszában tervezett tevékenységek szemináriumok rendezését irányozták elő az egyenlő bánásmódról az oktatás és a foglalkoztatás területén valamennyi érintett országban, valamint egy nemzetközi szeminárium megszervezését a diszkriminációellenes jogalkotás és politikák figyelemmel kíséréséről, ezen kívül anyagok összeállítását és terjesztését roma személyek és szervezetek számára az egyenjogúságról, az erőforrásokról és a helyes gyakorlat példáiról angol, spanyol, portugál, cseh, magyar, román, valamint romani nyelven is.

További információkért keresse fel a www.gitanos.org/romaedem oldalt

Figyelembe véve a romák és az utazók elleni diszkrimináció elterjedtségét az oktatásban és a foglalkoztatásban, a helyes gyakorlat népszerűsítése lényeges mind általában a roma közösség, mind pedig a tágabb nem roma/utazó közösség számára, beleértve a munkáltatókat és a pedagógusokat.

Ilyen értelemben a helyes gyakorlatok kicserélése az egyik legfontosabb eleme volt annak a 2005. november 24-25-én Madridban tartott nemzetközi szemináriumnak, amelynek középpontjában a romákkal és az utazókkal kapcsolatos diszkriminációellenes jogalkotás és politikák figyelemmel kísérése állt. A szemináriumon több mint 90 politikus, nemzetközi szakértő, nem kormányzati szerv, valamint a romák és az utazók képviselői és szervezetei vettek részt Magyarországról, a Cseh Köztársaságból, Észak-Írországból, Portugáliából, Romániából és Spanyolországból.

A szeminárium második napján a közéletben és a civil társadalomban megvalósuló helyes gyakorlatokat mutatták be a foglalkoztatás és az oktatás területén. Ezekből a helyes gyakorlatokból a partnerszervezetek hatot választottak ki a füzetbe, azzal a céllal, hogy azonosítsák a projektek főbb jellemvonásait, a siker kulcselemeit, valamint a lehetséges adaptálhatóságot.

A helyes gyakorlatokat tartalmazó füzet célja, hogy hasznos támogató eszközként sikeres és átadható modelleket kínáljon az egyenlő bánásmód elősegítése területén, s tanulmányozza azokat az elemeket, amelyek közösek ezekben a gyakorlatokban, ezáltal értékes hivatkozási alapot nyújtva.

A kiválasztott hat gyakorlat közül három, Spanyolországból, Portugáliából és Magyarországról elsősorban a roma foglalkoztatás elősegítésével foglalkozik, míg a másik három, Romániából, a Cseh Köztársaságból és Észak-Írországból, a romáknak a különböző szintű oktatáshoz való hozzáférést, valamint a kulturális sokféleségnek az iskolák általi kezelését vizsgálja.

Az alábbiakban foglalhatók össze a kiválasztott helyes gyakorlatok közös kulcselemei, amelyek sikeressé és megvalósíthatóvá teszik azokat más hasonló helyzetekben is:

- **Integrált módszerek:** sikeres programokat alkottak meg, amelyek figyelembe vették a roma emberek komplex helyzetét, és különös figyelmet fordítottak a társadalmi kirekesztés és a diszkrimináció közötti kapcsolatra az alábbi legkülönbözőbb területeken: foglalkoztatás, oktatás, lakhatás, igazságügy, média stb.
- **A roma közösségek és szervezetek bevonása és önérvényesítő képességük fejlesztése:** valamennyi projekt súlyt helyezett a roma személyek, családok és szervezetek részvételére az intézkedések kidolgozásában, hangsúlyozva vezető szerepüket a foglalkoztatási és oktatási folyamatokban.
- **Interkulturális munkacsoportok:** a romák és nem romák közötti kapcsolat, kommunikáció és a közös tevékenységek elősegítése valamennyi beszámolóban része volt, kezdve a többségében magától az eredeti programirányítástól, egészen a munkacsoportokig, ezáltal elősegítve az interkulturális környezet megvalósulását.
- **Célzott, de nem szegregált szolgáltatások:** a fent említett integrált és többségi megközelítésmód, valamint az interkulturális környezet a módszertant, az eszközöket és az átadott szolgáltatásokat tekintve kiegészült a roma közösséget megcélzó rugalmas és testre szabott akciókkal. Ezt a kulturális sokféleséget hangsúlyozó megközelítést azért fejlesztették ki, hogy mindenfajta etnikai szegregációt elkerüljenek.
- **Szerepmoделlek kialakítása:** a programok szerepmoделleket alakítottak ki roma diákok, családjaik és munkakeresők számára, hogy javítsák az oktatással és munkával kapcsolatos helyzetüket, valamint általános életszínvonalukat.
- **Erős partnerségi viszony:** erős partneri kapcsolatot alakítottak ki a közigazgatási szervek részvételével a foglalkoztatás és az oktatás területén országos, regionális és különösen helyi szinten; a nem kormányzati szervek, pedagógusok, családok, szakszervezetek, vállalatok, valamint állami és magán-szervek részvételével az egészségügy, a rendfenntartás, az igazságszolgáltatás stb. területein.
- **Adatgyűjtés:** a foglalkoztatás és az oktatás területén lebonyolított valamennyi programmal sikerült a roma közösség helyzetével kapcsolatos

adatokhoz hozzáférni, amely lehetővé tette a diszkriminációval és a társadalmi kirekesztéssel szembeni hatékonyabb intézkedések és stratégiák megfogalmazását.

- **Átadhatóság:** a programok alkalmazható modellek lehetnek más olyan európai országok számára, amelyekben a romák hozzáférése a közoktatási, képzési és foglalkoztatási lehetőségekhez korlátozottnak mondható. E programok átvehetők a marginalizált helyzetben lévő és kirekesztett népesség más csoportjai esetében is, például a segítséggel élők, a bevándorlók és a menekültek társadalmi egyenlőtlenségeinek kezelésére.
- **Diszkriminációellenes fókusz:** valamennyi program tartalmaz diszkriminációellenes elemeket, különös figyelemmel azokra az ideológiai aspektusokra, amelyeken a diszkrimináció alapul (előítéletek, sztereotípiák), az egyenlőséget korlátozó strukturális tényezőkre, valamint a romák/utazók és a többségi társadalom közötti kommunikációs szakadéokra.

Terület Foglalkoztatás

Szervezet Secretariado Gitano Alapítvány

Ország Spanyolország

Általános Célkitűzés A roma lakosság hozzáféréseinek elősegítése az általános képzéshez és foglalkoztatáshoz

Rövid Leírás Az Európai Szociális Alap Multiregionális Diszkriminációellenes Operatív Programja, az ACCEDER Program célja, hogy elősegítse a roma lakosság hozzáférést az általános képzéshez és foglalkoztatáshoz 2000-2006 között 46 specializált foglalkoztatási iroda révén, amelyek módszertana, hogy személyre szabott átfogó folyamatok sorozatán alapul, miközben összehangolt intézkedést valósítanak meg a roma népességgel kapcsolatos proaktív politikák elősegítésére.

A foglalkoztatáshoz vezető személyre szabott pályákat tekintve az intézkedések középpontjában a foglalkoztathatóság fejlesztése és javítása áll, ami tartalmazza az integrált tanulást és képzést a foglalkoztatást elősegítő professzionális technikák és készségek, valamint szociális készségek tekintetében, a kezdeményezőképeséget és önállóságot, a nyelvi készségeket, valamint a vállalati célok megértésének és elsajátításának képességét. Ezeket az elveket útmutatással, képzéssel és a munkában való részvétellel valósítják meg (a románépesség szükségleteihez szabott fogadás és információ, útmutatás, tanácsadás, monitorozási és kiközvetítési intézkedések, szakmai foglalkoztatás előtti és általános képzési intézkedések), valamint munkaerőpiaci tanulmány és mediáció (a foglalkoztatás elemzésével és kutatásával foglalkozó intézkedések, a munkaerő-felvétel támogatására szolgáló intézkedések, valamint kapcsolódó munkaerőpiaci intézkedések) révén.

A roma népességre irányuló proaktív politikák elősegítése gyakorlatilag tartalmazza a közösségi alapú szolgáltatásokat és az ezekhez kapcsolódó foglalkoztatási lehetőségeket (társadalmi-oktatási, társadalmi-egészségügyi és szociokulturális szolgáltatások); a szociális szakemberek képzését és tudatosításuk erősítését, a romák figyelmének felkeltését a képzés és a foglalkoztatás fontosságára, az államigazgatási és társadalmi szervezetek számára nyújtott technikai segítséget, valamint tanulmányok

és kutatások kidolgozását a spanyolországi roma lakosság jobb megismerésére.

- 2005. decemberéig 28.231 személy haladt át egyéni foglalkoztatási pályán, és több mint 14.742 fizetési munkaszerződést írtak alá.
- Több mint 160.000 órányi szakképzést nyújtottak 190 tanfolyamon.
- Egész Spanyolország 13 régiójának 45 településén valósítottak meg akciókat.
- Közvetlen hatást gyakorolt a roma lakosságra a foglalkoztatottság javítása révén.
- A képzési és foglalkoztatási rendszernek a roma közösség életéhez történő igazításának szükségességére vonatkozó figyelemfelkeltés.
- Diszkriminációs esetek azonosítása és az áldozatok támogatása.
- Adatgyűjtés a romák foglalkoztatásáról.

**Fő
Eredmények**

- Integrált megközelítés és hosszú távú tervezés.
- A roma közösség és szervezetek bevonása és érdekérvényesítő képességének fejlesztése.
- Azonos egyensúly a szociális és a gazdasági perspektíva között.
- Interkulturális munkacsoportok.
- Célzott, de nem szegregált szolgáltatások.
- Sajátos módszertan és eszközök felhasználása.
- Erős partneri viszony a célcsoporttal és képviselői szervezeteivel, és azok vezető szerepe.
- Személyre szabott képzési és foglalkoztatási menetrendek.

**Fő
Szempontok**

Diszkriminációellenes Fókusz

- Országos hatókör.
- Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERDF) bevonása.

Az ACCEDER aktívan hozzájárul a romákkal kapcsolatos sztereotípiák megszüntetéséhez a foglalkoztatás területén a vállalatokkal és a munkáltatókkal fenntartott folyamatos kapcsolat révén. Ebben a vonatkozásban a program erősíti a romák, valamint a nem roma munkáltatók közötti kapcsolatot. A foglalkoztatás személyre szabott átfogó pályáin keresztül a program foglalkozik a munkaerőpiacon a romák előtt álló strukturális akadályokkal, növeli a foglalkoztathatóságot és hozzáférésüket az általános foglalkoztatáshoz, valamint a szakképzési szolgáltatásokhoz.

A program lehetővé teszi a diszkriminációs esetek azonosítását is, amelyek közül egyeseket nyilvánosságra hoznak a Secretariado Gitano Alapítvány (FSG) éves jelentéseiben (Discrimination and Roma Community = Diszkrimináció és a roma közösség), és a program felajánlta támogatását az áldozatoknak, a jogi tanácsadás, mediáció és perek útján történő jogvédelemben. Ezek az esettanulmányok lehetővé teszik a romák által a foglalkoztatás során elszenvedett diszkrimináció alapos elemzését is. Végül azt is hangsúlyoznunk kell, hogy a projekt hozzásegít pontos adatok összegyűjtéséhez a romákról és a foglalkoztatásról azáltal, hogy különféle kiadványokat és tanulmányokat készített e tárgyról, mint például az FSG Employment Observatory (FSG Foglalkoztatási Figyelő), amely aktualizálja az ACCEDER eredményeit az aláírt szerződések, a tevékenységi ágazatok, a nemek közötti egyensúly területén, valamint a Roma population and employment (Roma népesség és a foglalkoztatás) című összehasonlító tanulmány.

Partnerség

Több mint 100 közigazgatási (állami, regionális és helyi) és magánszervezet társ-finanszírozóként történő bevonása. A magán üzleti szektor (3000 vállalat), a roma társmozgalmak, a szociális hálózatok, a média, és más szervezetek aktív részvétele.

Az ACCEDER a közép- és kelet-európai országok számára különösen alkalmas modellként szolgálhat, mivel megközelítésmódja főleg a társadalmi beilleszkedésen alapul, nem pedig a kulturális azonosságon, erőfeszítéseit a roma közösség életkörülményeinek javítására koncentrálja a szakképzésbe és a rendszeres foglalkoztatásba történő átfogó bekapcsolódás útján. E vonatkozásban az Európa Tanács Fejlesztési Bankja már aláírt egy megállapodást az FSG-vel, hogy technikai támogatást nyújtson a közép- és kelet-európai országokban élő roma közösségek életkörülményeinek javítását célzó projektekhez.

A program modellként szolgálhat más, eltérő szociális és kulturális jellemzőkkel bíró területek számára, amelyekben korlátozott bizonyos lakosság hozzáférése az általános képzési és foglalkoztatási erőforrásokhoz (egyéb kisebbségek, migránsok stb.). A program mérete következtében az irányítási és koordinációs rendszer a siker fő tényezője, figyelembe véve, hogy a rendszert átvehetik más nagyszabású oktatási, foglalkoztatási és szociális beavatkozást célzó projektek is.

Az akcióknak az ACCEDER által nyújtott integrált megközelítésmódja kapcsán, amely tartalmazza a teljes egyéni foglalkoztatási pályát, a program multiregionális stratégiát alkalmaz, valamennyi terület sajátosságát, konkrét jellemzőit figyelembe véve, kezdve a közös elemekkel ezen a területen, hogy azok átadhatók lehessenek.

Belén Sánchez Rubio - ACCEDER programmenedzser
belensanchez@gitanos.org
www.gitanos.org

Átadhatóság

Kapcsolati adatok

Terület Oktatás

Szervezet Oktatási, Ifjúsági és Sport Minisztérium

Ország Cseh Köztársaság

Általános Célkitűzés A roma gyermekek tanulási folyamatának támogatása

Rövid Leírás Roma pedagógus asszisztensek 1993-ban kezdtek dolgozni a Cseh Köztársaságban, nem profitcélú szervezetek pénzügyi támogatásának köszönhetően. 1998 után kormányrendelet hozta létre a szakképzésüket, amelyeket később az Oktatási Minisztérium irányelve határozott meg.

2005. január 1-jétől a roma asszisztens pozíciót felváltotta a szociálisan vagy kulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek pedagógusasszisztense funkció. A törvény értelmében ők oktatási munkatársnak minősülnek és az országos költségvetésből kapják a fizetésüket. A pozíciót azzal a céllal alakították ki, hogy elősegítsék az esélyegyenlőséget, egy olyan oktatási modell biztosításával, amely valamennyi tanuló, különösen a kulturálisan vagy szociálisan eltérő környezetből érkező tanulók tényleges oktatási szükségleteit tükrözi. A pedagógusasszisztensek rendszerint olyan iskolákban dolgoznak, amelyekben jelentős számú roma tanuló van, és ezek az asszisztensek maguk is romák, de legalábbis alapos ismeretekkel rendelkeznek erről a közösségről.

Tevékenységük középpontjában a tanulóknak nyújtott segítségnyújtás áll, hogy alkalmazkodjanak az iskolai környezethez, és leküzdjék a kommunikációs korlátokat, segítsék a tanárokat az oktatási munkájukban, figyelmet fordítsanak a kulturális sokféleségre, végül ösztönözzék az együttműködést a családokkal és a közösséggel. Ilyen értelemben az osztályteremben végzett közvetlen oktatási tevékenységeik mellett a pedagógusasszisztensek szociális munkát is végeznek a roma közösségben, ami nagy jelentőségű a gyermekek számára, és követésre érdemes példaképekké válnak.

Fő Eredmények

- Több mint 300 pedagógusasszisztens segíti a Cseh Köztársaságban a szociálisan vagy kulturálisan hátrányos helyzetű gyermekeket.

- Interkulturális tanári karok.
- Eszközök biztosítása a diszkrimináció kezelésére, a kulturális sokféleség elősegítésére és a roma tanulók környezetének pozitív befolyásolására (alacsonyabb hiányzási arány, jobb iskolai eredmények stb.).
- Képzési programok az asszisztensek szakképesítésére, de a pedagógusok számára is, hogy ösztönözzék az együttműködést és a sokféleség tiszteletét az egész tanári karban.
- A romák munkaerő-piacra történő bejutásának elősegítése.

- A roma közösség tagjainak bevonása a cseh iskolarendszerbe.
- Interkulturális tanári karok.
- Egyéni foglalkozás a gyermekekkel és a családjaikkal.
- Odafigyelés a kulturális sokféleségre és a romák sajátos oktatási szükségleteire.
- Szerepmodellek kialakítása a roma gyermekek számára.

A pedagógusasszisztensek iskolai munkája révén a tanári kar kulturálisan változatosabbá válik, és a roma tanulók igényeihez jobban alkalmazkodó oktatási stílus jön létre az iskolában az oktatási módszereket, a kommunikációt stb. illetően. A roma pedagógusasszisztens jelenléte segít szakítani az előítéletekkel és a romákkal kapcsolatos megcsontosodott sztereotípiákkal. Különösen segíti a pedagógusokat abban, hogy leküzdjék az előítéleteket és a sztereotípiákat, mert nemcsak munkatapasztalataik vannak a romákkal kapcsolatban, hanem speciális, a romák és nem romák közös tevékenységeiből és céljaiból álló képzésben részesülnek az asszisztensekkel együtt.

Az asszisztensek elősegítik az iskolákon belüli kulturális sokféleséget is, ösztönözve és alkalmazva a roma közösségre vonatkozó általános

Fő Szempontok

Diszkriminációellenes Fókusz

szabályokat és szabályozásokat. Ugyanakkor a romák aktívabban vesznek részt az iskolai életben, ha olyan képviselőjük van, akiben megbízhatnak. Végül e funkció létrehozása elősegíti a roma foglalkoztatást is, és így módon hozzájárul a roma közösség munkaerőpiaci részvételét sújtó súlyos diszkrimináció csökkentéséhez is.

Partnerség A pedagógusasszisztens szerepe lényeges és átfogó együttműködést tartalmaz a különböző érdekelttek, elsősorban az iskolák, a regionális és a helyi közigazgatás, az oktatási intézmények és a nem kormányzati szervezetek között.

Átadhatóság A pedagógusasszisztensi funkció bevezetésével kapcsolatban szerzett tapasztalatokat pénzügyi, iskolai beilleszkedési, napirendi stb. vonatkozásban más európai országok is felhasználhatják. A pedagógusok és az asszisztensek számára a tényleges roma oktatási szükségletekre fókuszáló kidolgozott oktatási programok ugyancsak átadhatók más országok számára. A jelöltek kiválasztásával kapcsolatban szerzett tapasztalatokat szintén meg lehet osztani, ezenkívül a teljes tanári kar

felkészítése és képzése az asszisztenseknek az iskolába való beilleszkedése előtt ugyancsak lényeges, különösen ha az asszisztens roma származású. Ilyen vonatkozásban az előítélet elleni képzések és a pedagógusasszisztens szerepére fókuszáló szemináriumok igen alkalmasak, és tükröződnek az alábbi átadható tapasztalatokban:

- Nova skola, o.p.s. (www.novaskola.org)
 - Tandem tanfolyam (a pedagógusok és asszisztensek közötti együttműködés módszertana).
 - A pedagógusasszisztensek éves országos találkozója (előadások és workshopok).
- Lépésről lépésre Cseh Köztársaság (www.sbscr.cz)
 - Kukadla Jakhora projekt (szemináriumok megrendezése és szociális munka folytatása annak érdekében, hogy növekedjen a roma származású óvodai pedagógusasszisztensek száma).
 - A Roma integrációs projekt támogatása (a pedagógusok és az asszisztensek közötti együttműködés módszertana).
 - Előítélet elleni oktatási projekt tréning az előítéletek azonosítására, felismerésére és leküzdésére.
- A pedagógusasszisztensek oktatási-pszichológiai felkészítése
 - Multikulturális oktatási kabinet - A brnói Masaryk Egyetem Pedagógiai Kara (www.ped.muni.cz/wsocedu/kmv).
 - Humanitas-Profes, o.p.s (www.humanitas-profes.cz).
 - A Morvaországi-Sziléziai Régió Regionális Oktatási és Tájékoztatási Központj (www.kvic.cz).
- Középiskolai specializáció: pedagógia a középiskolai hálózatban dolgozó asszisztensek számára
 - VOS, Mosti Pedagógiai Főiskola és Kereskedelmi Akadémia (www.vos-oamošt.cz).
 - Prof. Zdenek Matejcek Középiskola – Ostrava- Poruba (www.skolspec.cz).

Marketa Šobrová, Cseh Oktatási és Sport Minisztérium
Marketa.Sobrova@msmt.cz

Kapcsolat

Integrált Roma Foglalkoztatási Központi Program

Terület Foglalkoztatás

Szervezet Pest Megyei Munkaügyi Központ

Ország Magyarország

Általános Célkitűzés A halmozottan hátrányos helyzetű roma kisebbséghez tartozó munkanélküliek és a velük azonos élethelyzetben lévő nem roma munkanélküliek felzárkóztatása, felkészítése a munkaerő-piaci érvényesülésre és munkába helyezése.

Rövid Leírás A Pest Megyei Munkaügyi Központ 2003-ban 8 helyszínen, 15-25 fős csoportokban indította a programot. A programba vontak a kiválasztást követően maximum 2 év időtartamra közhasznú foglalkoztatásba kerülnek. Annak érdekében, hogy a megélhetési problémák ne jelentsenek visszatartó erőt, a program időtartamára közhasznú foglalkoztatás támogatást biztosítunk 90%-os mértékben. A foglalkoztatás időtartama alatt komplex felzárkóztatásban is részt vesznek. A hagyományos humánszolgáltatási eszközök, motivációs tréningek és a felújító- felzárkóztató képzések mellett olyan foglalkozásokra is sor kerül, amelyek az életvezetési problémák megoldását, a megfelelő életmód és magatartás kialakítását segítik. Ezzel nemcsak a személyiség-felkészítés lesz teljesebb, hanem megvalósul a gyűjtő program jelleg is, mivel a kiegészítő elemeket a különböző társszervek, (családsegítők, rendőrség, ÁNTSZ, stb.) biztosítják. A programba vontak ugyanis ezen szervezetek számára is célcsoportot jelentenek.

Fő Eredmények

- Hét helyi munkaügyi hivatal Pest megye 8 helyiségében, 653 személy (284 nő) részvételével.
- A munkaerő-piaci igényekhez szabott szakképzés integrált módszer útján 216 ember számára.
- Egyéni megközelítés és elsőbbségi hely az elsődleges munkaerőpiacon 370 személy részére.
- A hely megtartásának figyelemmel kísérése, a foglalkoztatott

személyek 21%-a tartotta meg az állását hat hónapnál hosszabb ideig.

- A résztvevők munkaerőpiaci helyzetének, valamint általános életszínvonalának javulása.
- A program társadalmi elfogadottsága és presztízse kiemelkedő, a korábban degradált helyzetnek tekintett közhasznú foglalkoztatás rangot jelentő tevékenységgé vált.
- Rendszeres kulturális közös programok szervezése a roma kultúra és identitás fejlesztéséért (író-olvasó találkozók, térségi kerekasztal a romák felzárkóztatásáért).
- Integrált megközelítés a szolgáltatások és a partnerszervezetek munkájának összehangolása terén.
- Célirányos, de nem szegregált képzések és szolgáltatások
- Komplex és harmonikus személyiségfejlesztés.
- A munkaerő-piaci igényekhez és a résztvevő készségeihez szabott szakképzés.
- A program működését egy külön szervezeti háló biztosította.
- Egyéni megközelítésmód, rugalmas és az igényekhez szabott szolgáltatások.
- Az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedés és tartósságának elősegítése.
- Roma Partnerségi Kerekasztal felállítása a program társadalmi háttérént.

Fő Szempontok

Diszkriminációellenes Fókusz

A diszkriminációellenességet a projekt partnerszervezetei alapelveként tekintették: a projekt kidolgozási és megvalósítási szakaszaiban biztosították, hogy a célcsoport egyetlen tagjával szemben se alkalmazzanak diszkriminációt etnikai származása, kora vagy neme alapján. Különös hangsúlyt fektettek a jogi felvilágosító tevékenységre: a projekt lehetőséget nyújtott mind a munkáltatók, mind a munkavállalók számára, hogy általános képet kapjanak a hazai diszkriminációellenes jogszabályokról a foglalkoztatás területén.

A diszkrimináció elleni fellépés mellett a projekt fontos eleme volt annak bemutatása, hogy az esélyegyenlőség biztosítása milyen gazdasági előnyökkel jár a gazdasági vállalkozások számára. Egy gazdasági vállalkozás számára hosszú távon előnyt, értéket jelent az, ha munkavállalói a legkülönbözőbb társadalmi csoportokból kerülnek ki. Ráadásul változóban van a szolgáltatások fogyasztóinak magatartása. Egyre többen veszik tekintetbe azt is, hogy az általuk választott terméket, szolgáltatást kik, milyen körülmények között, hogyan állították elő. Nem szívesen vesznek igénybe olyan szolgáltatást vagy terméket, amelyről tudják, hogy a környezet károsításával, az emberi-munkavállalói jogok figyelmen kívül hagyásával állították elő. Ráadásul az érintett csoportok a társadalom jelentős részét képviselik, így egyben piacot is jelentenek, amelyet ma sokkal könnyebb elérni tudatos stratégiával.

Partnerség

- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
- Magyar Vöröskereszt Pest Megyei Szervezete
- BME Területfejlesztési Kutatási Központ
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Pest Megyei Szervezete
- Országos Foglalkoztatási Közalapítvány
- Kecskeméti Regionális Munkaerő Fejlesztő és Képző Központ
- Budapesti Munkaerő-piaci Intervenciók Központ
- Önkormányzatok

- Érdi Városgazdálkodási és Építőipari Kht
- Ceglédi Szolgáltató Kht
- Családsegítő Szolgálat
- Cigány Kisebbségi Önkormányzatok

A Pest Megyei Munkaügyi Központ által helyi szinteken megvalósított Integrált Roma Foglalkoztatási Központi Program országos mintaprogram, amely alkalmazható bármely kistérségben, illetve településen a helyi sajátosságok szükségszerű elemeivel kiegészítve. A program kiterjesztése Magyarországon Jász-Nagykun-Szolnok megye területén megtörtént. A program azonban könnyen adaptálható más országokban is, főként Kelet-Közép-Európa országaiban a partnerség megfelelő szintjének kialakításával.

Lengyel János, a Pest Megyei Munkaügyi Központ igazgatója
lengyelj@lab.hu
www.afsz.hu

Átadhatóság

Kapcsolati Adatok

A Roma Gyermek Tanulni Akarnak

Terület Oktatás

Szervezet Roma Társadalmi Intervenció és Tanulmányi Központ– Romani CRISS

Ország Románia

Általános Célkitűzés A roma tanulók középiskolai oktatáshoz való hozzájutásának javítása

Rövid Leírás A Romani CRISS által a roma közösségekben végzett oktatási tevékenységek során nyert tapasztalatok eredményeként meg tudjuk erősíteni, hogy a roma szülőknek és diákoknak nem volt tudomásuk a miniszteri rendelet alapján romák számára fenntartott ösztöndíjakról sem a középiskolákban, sem pedig a szakmunkásképző iskolákban, és ezért nem nyújtottak be időben pályázatokat, és az ösztöndíjakat ezért nem vették igénybe.

Ilyen vonatkozásban e kezdeményezés szándéka az emberi erőforrások fejlesztése volt a következő célokkal:

- helyi szintű tájékoztatás a roma gyermekekre kiterjedő oktatási politikákról;
- működő modellek kialakítása a roma gyermekek támogatására;
- a különféle társadalmi szereplők (szülők, pedagógusok, tanárok, középiskolai tanárok, iskolaigazgatók) bevonása a roma gyermekek számára létrehozott megerősítő intézkedésekbe.

E célból Tájékoztató és Tanácsadó Irodákat állítottak fel az ország különböző megyéiben, hogy tájékoztató kampányt folytassanak, amely a tanulókat és családjaikat célozza meg az Oktatási és Kutatási Minisztérium által biztosított megerősítő intézkedésekkel kapcsolatban.

A Tájékoztató és Tanácsadó Irodákat a romák számára a Romani CRISS által kiválasztott településeken hozták létre, miután kiválasztották a tanácsadókat, aláírták az együttműködési megállapodásokat az általános iskolákkal és a Roma szervezetekkel, valamint az után, hogy az adományok

révén lehetővé vált a helyiségek és berendezések igénybevétele. A Tájékoztató és Tanácsadó Irodák szerkezetét is kialakították, amely egy roma szervezet képviselőjéből, egy pedagógusból, valamint a szülői érdekképviselő tagjaiból állt össze.

A roma közösséget érintő oktatási politikákról szóló tájékoztatáson kívül, amely elsősorban a tanulóknak szóló ajánlásokat tartalmaz a pályázati úrlapok kitöltésének módjáról, a központok kapcsolatot tartottak fenn a középiskolai igazgatókkal, a szülői munkaközösségekkel és kis roma közösségekkel, és elkísérték a tanulókat azokra a nyilvános megbeszélésekre, amelyeken ezeket az ösztöndíjakat átadták. Röviden, az irodák kapcsolati pontként szolgáltak az iskola és a roma közösség között.

- A projekt megvalósítása Románia 13 megyéjében.
- Közvetlen hatás a romákra és a tanuláshoz való hozzáférésük javítása.
- Több mint 2100 roma tanuló tájékoztatása
- Több mint 723 tanuló tájékoztatása az ösztöndíjra történő pályázás módjáról.
- Iskolai szegregációs és diszkriminációs esetek azonosítása.
- Modellek felállítása roma tanulók támogatására
- A közösség és a helyi vezetők bevonása a roma tanulók támogatásába, a szülők iskolával szembeni hozzáállásának megváltoztatása.
- Emberierőforrás-fejlesztés a helyi szintű tájékoztatásban a roma gyermekekkel kapcsolatos oktatási politikákról.
- A kapcsolatok erősítése és a kommunikáció javítása a nem kormányzati szervezetek és az egyéb helyi szintű szervezetek (felügyelőségek, iskolák, középiskolák, szülői munkaközösségek, a közösség általában) között.
- A kulturális akadályok lebontása.

Fő
Eredmények

Fő
Szempontok

Diszkriminációellenes Fókusz

A projekt hatékony adatgyűjtési technikákat fejlesztett ki a diszkriminációról helyi és regionális szinten: a közösséggel való folyamatos kapcsolatunk lehetővé tette a szegregáció és a diszkrimináció eseteinek indokolatlan kétsélem nélküli azonosítását és jelentését. A diszkriminációs esetekre történő válaszadás képessége erősödött a közösségekkel való fizikai közelség eredményeként (az emberi erőforrások valós időben elérhetők, a beavatkozás alacsony költségei stb.) mind a mediáció, mind a bírósági eljárások területein. Ezért a kompenzációs intézkedések megvalósításának szoros figyelemmel kísérése a peres vagy mediációs eljárások eredményeként minden azonosított diszkriminációs esetben lehetséges volt.

Ezen kívül a projekt közvetlenül kihatott a roma népességre, mivel növelte az iskolai szolgáltatásoknak a romák általi igénybevételét és a romák részvételét a román oktatási rendszerben. A Tájékoztatói és Tanácsadó Irodák lehetővé tették még a beiskolázás általános normáinak a roma közösség sajátosságaihoz és szükségleteihez való igazítását is.

A projekt az alábbi partner- és érintett szervezetek részvételével számolt:

Partnerség

- Oktatási és Kutatási Minisztérium
- Megyei Iskolai Felügyeltek
- Pedagógusok, tanárok és iskolaigazgatók
- Roma nem kormányzati szervezetek
- Szülők

A Tájékoztatói és Tanácsadó Irodák működése pozitív tapasztalatnak minősíthető, mivel javították az információkhoz, és ezáltal a minőségi oktatáshoz való hozzáférést. Ezt a kezdeményezést az Oktatási és Kutatási Minisztérium átveheti és megsokszorozhatja országos szinten olyan településeken, amelyeken a projektet még nem vezették be.

Ezenkívül a kezdeményezést más országok is továbbfejleszthetik, hogy támogassák a romáknak az iskolázásban való részvételét, főként abban az esetben, amikor ösztöndíjak vagy más megerősítő intézkedések állnak rendelkezésre a roma tanulók számára, de a romák oktatásával kapcsolatos más általános információk továbbítására is alkalmas a fent ismertetett projekt.

Georgiana Mihai, projektkoordinátor
georgiana@romanicriss.org
www.romanicriss.org

Átadhatóság

Kapcsolati Adatok

Roma Szociális Támogatási Program

Terület Foglalkoztatás

Szervezet Santa Casa da Misericórdia de Lisboa. (SCML)

Ország Portugália

Általános Célkitűzés A roma fiatalok szociális reintegrációjának elősegítése szakmai és iskolai képzés útján

Rövid Leírás A program egy tevékenységsort tartalmaz elsősorban roma fiatalok, de olyan nem romák számára is, akik idő előtt kikerülnek az iskolákból. A program egy stratégiai intézkedéssorozat révén fogadja, integrálja, támogatja és megoldja a résztvevők jövőjét a diszkrimináció és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem érdekében. Képzési stratégiája (az asztalos, szabó, szakács és cukrász mesterségek különböző szintjeivel) a program igyekszik összekapcsolni a szakképzést a szakmai munkával.

A 12–14 év közötti fiatalok szakmásválasztás előtti pályája hasonló képességek kialakítását is tervezi a tényleges szakmai képzésbe történő belépés érdekében. A program középpontjában a képzési folyamathoz való alkalmazkodás, a szabályok befogadása és tanulópárokba való integrálás áll. A projekt válasz kíván lenni az iskolából idő előtt kikerült tanulók számára, akik semmilyen szakképzettséggel nem rendelkeznek, hogy szakképzést nyújtó pályára léphessenek, és így elkerülhessék a társadalmi kirekesztést.

A program által kialakított képzési vonal figyelembe veszi a résztvevők egyéni alapképzését, etnikai és kulturális jellemzőiket, képzésük speciális jellegét, tudati fejlődésüket és ismeretszerző képességüket. A személyiség becslése, kialakítása és integráns fejlődése a személyi identitás vonatkozásában ugyancsak lényeges a különbségek építő jellegű beillesztése mellett.

Fő Eredmények

- Az iskolákból idő előtt kikerült, szakképzettség nélküli roma fiatalok bevonása az alternatív oktatási rendszerbe.
- Közvetlen hatás a roma fiatalokra és különösen a szakképzési és munkalehetőségeik javítására.

- A résztvevők állampolgári jogai és kötelezettségei gyakorlásának fejlesztése.
- Tanfolyamok biztosítása több mint 600 roma fiatal számára, akik közül 65-en megszerezték a szakképzettséget.
- 2005-ben több mint 4600 órányi iskolai és szakképzést nyújtottak a különböző tanfolyamokon.

- A roma közösség bevonása és önérvényesítő képességének fejlesztése.
- Látogatás a résztvevők családjainál, hangsúlyozva a család érintettségét a képzési folyamatban.
- Egyéni megközelítés valamennyi résztvevőhöz
- Célzott, rugalmas és alkalmazkodó szolgáltatás.
- Figyelem a kulturális sokféleségre.
- Gazdasági támogatás nyújtása a képzéshez, az étkezésekhez és a közlekedéshez.
- Pszichopedagógiai támogatás.
- Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERDF) bevonása.

A program aktívan hozzájárul a roma közösséghez kapcsolt sztereotípiák megszüntetéséhez, erősítve a roma és nem roma fiatalok közötti kapcsolatot, akik interkulturális légkörben vesznek részt a képzési tanfolyamokon. Másrészt a polgári valamint az informális oktatási készségek a képzés egymást kiegészítő területei, amelyekben a rasszizmus, a diszkrimináció, a kirekesztés és az idegengyűlölet problémáit vitatják meg.

A kulturális sokféleségre való odafigyelés, különösen a roma kultúrát és hagyományokat illetően, ugyancsak a PPSC által nyújtott képzés fő

Fő
Szempontok

Diszkriminációellenes
Fókusz

eleme. Az oktatási és szakképzési tevékenységek területe fontos lépés az oktatási rendszerhez való hozzáférés megteremtése és az állampolgárrá válás tekintetében, azzal a végső céllal, hogy a roma fiatalok foglalkoztatáshoz jussanak akkor is, amikor ezt a közösséget strukturális diszkrimináció éri.

A program állandó kapcsolatban áll cégekkel és munkáltatókkal is, amelyekkel együttműködést alakítottak ki, azzal a céllal, hogy lebontsák azokat, a diszkriminációból adódó akadályokat, amelyek nehezítik a romák munkaerőpiaci részvételét, továbbá növeljék álláslehetőségeik számát és szakmai fejlődésüket. Az oktatás fejlesztése, valamint a családokkal való munka ugyancsak része a diszkriminációellenes tevékenységeknek.

- Iskolák
- CPCJ
- Szociális Integrációs Intézet
- Az SCML szolgáltatásai
- Családok és Kiskorúak Bírósága

A Roma Szociális Ösztönzési Program az átadhatóságra különösen alkalmas modell, mivel a társadalmi integráción alapszik, és elsősorban a szakképzési és rendszeres munkavégzési lehetőségek növelésére fókuszál.

Bármely, az etnikai kisebbségekkel és más kirekesztett csoportokkal foglalkozó szervezet számára átvehetőek a multikulturális képzési központnak a tanulók iskolai és társadalmi beilleszkedésével kapcsolatos tanárképzési tapasztalatai, az egyéni, személyes készségekre fókuszáló képzési pályák és tantervek kidolgozását illető eredményei, valamint az új képzési módszertan bevezetéséről szóló ismeretei.

Carla Coelho - PPSC koordinátor
carlamcoelho@scml.pt

Partnerség

Átadhatóság

Kapcsolati Adatok

Toybox – Kisgyermekkori Játékos Fejlesztés

Terület Oktatás

Szervezet Save the Children (Mentsük meg a gyermekeket)

Ország Észak-Írország

Általános Célkitűzés Az utazók gyermekei óvodai jellegű beiskolázásának elősegítése a fejlesztési munka javítása mellett

Rövid Leírás A Toybox egy kisgyermekkori fejlesztési program az ír utazók 0-4 év közötti gyermekeik és szüleik számára, saját otthonaikban. Céljai, hogy támogassák a szülőket a játszás fejlődési jelentőségének megértésében és az ebben való részvételben, hogy csökkentsék az utazók gyermekeinek hátrányát a kognitív, koordinációs és szociális készségeik vonatkozásában, és támogassák az utazók gyermekeinek iskola előtti intézményekbe történő beiratását.

2003 augusztusától a Toybox rendelkezésre áll Észak-Írországban a Save the Children (Mentsük meg a gyermekeket), valamint a NIPPA (egy kisgyermekkel foglalkozó regionális szervezet) útján – több, az utazókat támogató helyi csoport segítségével. A programhoz nagy lökést adott annak felismerése 2000-ben, hogy az utazók gyermekei az állandó lakóhelyen élő gyermekekhez képest harmadannyi arányban vesznek részt iskola előtti oktatási formákban, ami hátrányos számukra a kötelező oktatás 4 éves korukban történő megkezdésekor. Az alacsony beiratkozási arány egyik oka, hogy az utazó szülők kevésbé bíznak abban, hogy az iskola előtti iskolai intézmények biztonságos és pozitív környezetet biztosítanak gyermekeik számára.

A High/Scope Early Years módszertan alkalmazásával a Toybox fejlesztési munkatársai a korosztálynak megfelelő játékokat és érzékelést fejlesztő eszközöket szállítanak hetenkénti váltással az otthonaikba, otthagynva utána az anyagokat és rendszeresen cserélve őket. Azáltal, hogy aktívan bátorítják a szülők részvételét a játék e folyamatában, a program hozzájárul a bizalom kialakulásához. Ennek eredményeként a szülőket tájékoztatják saját tanulási lehetőségeikről, és jobban megértetik velük az oktatás lényegét.

- 2003-tól kezdve a Toybox 270 – 0 és 4 év közötti – gyermeknek nyújtott támogatást, ami e korcsoport gyermekeinek mintegy 65 %-át teszi ki.
- Mivel a projekt regionálisan központi irányítás alatt működik, sikerült folytatni a szolgáltatást egyes gyermekek számára azután is, hogy a családjuk máshová költözött Írország északi részén belül.
- Állami statisztikák alapján az utazók gyermekeinek iskola előtti beiratkozása 46 %-ról 69 %-ra emelkedett ebben az időszakban.
- A szociális készségek szintje, a koordináció és a koncentráció a résztvevők gyermekek között jelentősen emelkedett.
- A szülők bizalma erősödött a játék fejlesztési értéke és saját képzésük lehetőségei alapján.

**Fő
Eredmények**

Fő Szempontok

- Képzéseket tartanak az integrált iskola előtti rendszerben dolgozók számára annak érdekében, hogy jobban megértsék és tiszteljék az utazók kultúráját.
- A Toybox program értékének a kormány általi elismerését tükrözi a közelmúltban elfogadott finanszírozási program a gyermekek és fiatalok számára.
- Az eddigi első fejlesztésközpontú szolgáltatás nyújtása az utazóknak Észak-Írországban, amelyet regionális, nem pedig területspecifikus alapon kell nyújtani.
- Közvetlen szolgáltatás a gyermek saját otthoni környezetében.
- Célja, hogy erősítse a szülők hajlandóságát, hogy gyermekeiket integrált iskola előtti rendszerekbe írassák be.
- Erős fókusz az adatgyűjtésre, a mérésre és az eredményekre, ellentétben az utazóknak korábban nyújtott szolgáltatásnyújtás szokásos tapasztalatával, amelynek jellemzője a nagy befektetés volt.
- A munkatársak kivételes állandósága és erkölcsi tartása tükrözi a munka értékét és azt, ahogy az utazó szülők azt fogadják

Diszkriminációellenes Fókusz

A program sikeresen ösztönzött több szülőt arra, hogy gyermekeiket iskola előtti intézményekbe írassák be, és ennek hatására a kötelező oktatásban kevesebb hátránnyal kell szembenézniük. A program erősíti az utazóknak az oktatási rendszerhez való hozzáférését, valamint saját gyermekeik oktatásában való részvételüket. E folyamat létfontosságú eleme, hogy kulturális és diszkriminációellenes képzést ad az iskola előtt intézmények munkatársainak, hogy megfelelő környezetet biztosítson a gyermekek számára. A program erősíteni kívánja a kulturális megfelelés és rasszizmus elleni elkötelezettség figyelemmel kísérését és bírálatát az integrált iskola előtti környezetekben.

Stratégiai irányítást a Save the Children és a NIPPA, a fő regionális Early Years nem kormányzati szervek nyújtanak.

A vezető dublini központú, utazókkal foglalkozó nem kormányzati szervezet, a Pavee Point a stratégiai irányítást támogató szerepét jelenleg vizsgálják (hogy helyettesítse a Traveller Movement NI által korábban betöltött szerepet, amely jelenleg nem működik).

Az operatív irányító csoport két stratégiai partnerből, hat helyi utazókkal foglalkozó nem kormányzati szervezetből, valamint mind a Health Visitors, mind a pedagógusok képviselőiből áll.

A programot jelenleg értékelik. A program kidolgozásának és átadásának folyamatát és tapasztalatait tartalmazó gyakorlati kézikönyv jelenleg készül. Két kérdésről állapították meg, hogy kritikus jelentőségűek a részletes vizsgálat szempontjából. Először, az utazók hogyan érzhetik ténylegesen magukénak a Toybox program irányítását. Másodszor a Toybox személyre szóló támogatása otthoni környezetben hogyan adaptálható más marginalizált és kirekesztett csoportok, például a fogyatékosok, a migráns vagy a menekült népesség gyermekei által érzékelt egyenlőtlenségek kezelésére. Ezért részletesen fel akarjuk tárni a Toybox program átadhatóságát mint a jogokon alapuló szolgáltatásnyújtás kulturálisan ösztönző és diszkriminációellenes modelljét.

David Simpson. Save the Children, igazgatóhelyettes
d.simpson@savethechildren.org.uk
www.savethechildren.org.uk

Átadhatóság

Kapcsolati Adatok